

TẬP LÀM THƠ TÁM CHỮ

I – NHẬN DIỆN THỂ THƠ TÁM CHỮ

1. Đọc các đoạn thơ sau :

- a) *Nào đâu những đêm vàng bên bờ suối
Ta say môi đứng uống ánh trăng tan ?
Đâu những ngày mưa chuyển bốn phương ngàn
Ta lặng ngắm giang sơn ta đổi mới ?
Đâu những bình minh cây xanh nắng gội,
Tiếng chim ca giấc ngủ ta tưng bừng ?*

*Đâu những chiều lênh láng máu sau rừng
Ta đợi chết mảnh mặt trời gay gắt,
Để ta chiếm lấy riêng phần bí mật ?
– Than ôi ! Thời oanh liệt nay còn đâu ?*

(Thế Lữ, Nhớ rừng)

- b) *Mẹ cùng cha công tác bận không về
Cháu ở cùng bà, bà bảo cháu nghe
Bà dạy cháu làm, bà chăm cháu học.
Nhóm bếp lửa nghĩ thương bà khó nhọc,
Tu hú ơi ! Chẳng đến ở cùng bà
Kêu chi hoài trên những cánh đồng xa ?*

(Bằng Việt, Bếp lửa)

- c) *Yêu biết mấy, những dòng sông bát ngát
Giữa đôi bờ dào dạt lúa ngô non
Yêu biết mấy, những con đường ca hát
Qua công trường mới dựng mái nhà son !

Yêu biết mấy, những bước đi dấng đứng
Của đời ta chập chững buổi đầu tiên
Tập làm chủ, tập làm người xây dựng
Dám vươn mình cai quản lại thiên nhiên !*

(Tố Hữu, Mùa thu mới)

2. Suy nghĩ và thực hiện các yêu cầu sau :

- a) Nhận xét về số chữ trong mỗi dòng ở các đoạn thơ trên.
- b) Tìm những chữ có chức năng gieo vần ở mỗi đoạn. Vận dụng kiến thức về vần chân, vần lưng, vần liền, vần gián cách đã học để nhận xét về cách gieo vần của từng đoạn.
- c) Nhận xét về cách ngắt nhịp ở mỗi đoạn thơ trên.

Ghi nhớ

Thơ tám chữ là thể thơ mỗi dòng tám chữ, có cách ngắt nhịp rất đa dạng. Bài thơ theo thể tám chữ có thể gồm nhiều đoạn dài (số câu không hạn định), có thể được chia thành các khổ (thường mỗi khổ bốn dòng) và có nhiều cách gieo vần nhưng phổ biến nhất là vần chân (được gieo liên tiếp hoặc gián cách).

II – LUYỆN TẬP NHẬN DIỆN THỂ THƠ TÁM CHỮ

1. Đoạn thơ sau trích trong bài *Tháp đổ* của Tố Hữu. Hãy điền vào chỗ trống cuối các dòng thơ một trong các từ ngữ **ca hát, bát ngát, ngày qua, muôn hoa** sao cho phù hợp.

*Hãy cắt đứt những dây đàn / .../
Những sắc tàn vị nhạt của / .../
Nâng đón lấy màu xanh hương / .../
Của ngày mai muôn thuở với / .../.*

2. Đoạn thơ sau trích trong bài *Vội vàng* của Xuân Diệu. Hãy điền vào chỗ trống cuối các dòng thơ một trong các từ **cũng mất, đất trời, tuần hoàn** sao cho đúng vần.

*Xuân đương tới, nghĩa là xuân đương qua,
Xuân còn non, nghĩa là xuân sẽ già,
Mà xuân hết, nghĩa là tôi / .../ ;
Lòng tôi rộng, nhưng lượng trời cứ chật.
Không cho dài thời trẻ của nhân gian,
Nói làm chi rằng xuân vẫn / .../
Nếu tuổi trẻ chẳng hai lần thắm lại !
Còn trời đất nhưng chẳng còn tôi mãi,
Nên bâng khuâng tôi tiếc cả / .../ ;
Mùi tháng năm đều rớm vị chia phôi,
Khắp sông núi vẫn than thầm tiễn biệt...*

3. Đoạn thơ sau trong bài *Tự trường* của Huy Cận đã bị chép sai ở câu thứ ba. Hãy chỉ ra chỗ sai, nói lí do và thử tìm cách sửa lại cho đúng.

*Giờ nao nức của một thời trẻ dại
Hồi ngói nâu, hồi tường trắng, cửa gương !
Những chàng trai mười lăm tuổi rộn rã,
Rương nho nhỏ với linh hồn bằng ngọc.*

4. Hãy làm một bài (hoặc một đoạn thơ) theo thể tám chữ với nội dung và vần, nhịp tự chọn để thực hành trên lớp.

III – THỰC HÀNH LÀM THƠ TÁM CHỮ

1. Tìm những từ thích hợp (đúng thanh, đúng vần) để điền vào chỗ trống trong khổ thơ sau :

*Trời trong biếc không qua mây gợn trắng
Gió nồm nam lộng thổi cánh diều xa
Hoa lựu nở đầy một /.../ đỏ nắng
Lũ bướm vàng lơ đãng lướt bay /.../.*

(Theo Anh Thơ, *Trưa hè*)

2. Khổ thơ sau còn thiếu một câu. Hãy làm thêm câu cuối sao cho đúng vần, hợp với nội dung cảm xúc từ ba câu trước.

*Mỗi độ thu về lòng xao xuyến lạ
Nhớ nồn nao tiếng trống buổi tự trường
Con đường nhỏ tiếng nói cười rộn rã
/.../*

3. Mỗi nhóm, tổ cử đại diện đọc và bình trước lớp bài thơ đã chuẩn bị. Cả lớp, dưới sự hướng dẫn của thầy, cô giáo, tham gia nhận xét, đánh giá các bài thơ đã được đọc, bình.

- Bài thơ đó có đúng thể tám chữ không ?
- Bài thơ đã có vần chưa ? Cách gieo vần, ngắt nhịp đúng, sai, đặc sắc như thế nào ?
- Kết cấu bài thơ đó có hợp lí không ? Nội dung cảm xúc có chân thành, sâu sắc không ?
- Chủ đề bài thơ đó có ý nghĩa gì ?